

MANUAL DE CONTRACTACIÓ D'ACTIVITATS EXTRAESCOLARS EN EL MEDI NATURAL

MANUAL DE CONTRACTACIÓ D'ACTIVITATS EXTRAESCOLARS EN EL MEDI NATURAL

1. Índex

1. Introducció.....	3
2. Què és el turisme actiu?.....	4
3. Què regula el Decret 22/2012?.....	5
4. Per què es regulen els serveis de turisme actiu?.....	6
5. Com s'identifiquen les empreses de turisme actiu?.....	7
6. Pot una entitat sense ànim de lucre oferir activitats o serveis de turisme actiu?.....	8
7. Pot un alberg, càmping, hotel, casa rural o un altre operador turístic registrat oficialment, oferir activitats o serveis de turisme actiu?.....	8
8. Educació i aventura.....	9
9. Avantatges de contractar empreses de turisme actiu legal.....	10
10. Què pot passar si no contractem una empresa de turisme actiu legal?.....	11
11. Què cal demanar a una entitat o persona que m'ofereix un servei de turisme actiu?.....	12
12. A qui puc dirigir-me si tinc dubtes?.....	13
13. Gràfic de contractació.....	14

MANUAL DE CONTRACTACIÓ D'ACTIVITATS EXTRAESCOLARS EN EL MEDI NATURAL

1. Introducció

Este Manual pretén orientar els que tenen algun tipus de responsabilitat en centres educatius públics o concertats, principalment, però també en centres educatius privats, associacions de mares i pares d'alumnes, associacions culturals i altres administracions públiques, com ara Ajuntaments, mancomunitats o diputacions, que es plantegen promoure alguna activitat, excursió, campament o viatge que incloga activitats en el medi natural i/o d'aventura.

El Manual pretén també donar a conèixer la regulació jurídica existent a la Comunitat Valenciana per a este tipus de serveis guiats, apropant així l'Administració al ciutadà. La regulació d'estos serveis de turisme actiu és sovint desconeguda en altres àmbits més allunyats del turisme, com les empreses i escoles d'oci i lleure, els clubs i federacions esportives, així com altres persones físiques que dissenyen i ofereixen este tipus de serveis en el mercat, inclosos als centres educatius.

Cal deixar clar que el Manual és orientatiu i s'ha elaborat sobretot des del punt de vista de la regulació turística amb la pretensió de facilitar el seu coneixement i compliment, si bé conté referències a altres normes d'aplicació a què es pot accedir a través dels enllaços disponibles.

El Decret 22/2012, de 27 de gener, del Consell, regulador del Turisme Actiu a la Comunitat Valenciana, va donar carta de naturalesa al nostre territori a una modalitat de servei turístic especialitzat basat en l'acompanyament i guiatge professional en activitats esportives, turístiques, educatives o recreatives en el medi natural, així com certes activitats d'aventura; ço és, l'anomenat Turisme Actiu.

https://www.dogv.gva.es/portal/ficha_disposicion_pc.jsp?sig=001124/2012&L=1

MANUAL DE CONTRACTACIÓ D'ACTIVITATS EXTRAESCOLARS EN EL MEDI NATURAL

2. Què és el turisme actiu?

El Decret 22/2012 considera "activitats turístiques pròpies del turisme actiu les relacionades amb activitats esportives i d'oci que són susceptibles de ser desenvolupades per la generalitat de les persones i que, servint-se, sense degradar-los, dels recursos naturals en el medi aeri, terrestre, tant de superfície com subterrani, aquàtic o subaquàtic, presenten un nivell de risc que exigeix cert grau de destresa, habilitat o coneixements tècnics. Aquestes activitats poden desenvolupar-se tant en el medi natural com en altres espais adequats per dur-les a terme." (Art. 1.3, Decret 22/2012).

El Decret 22/2012 recull, en el seu Annex I, fins a 67 tipus d'activitats diferents que es consideren turisme actiu, com ara:

1. Ala delta.	24. Hidrobob.	47. Rutes en vehicle tot terreny o 4x4.
2. Alpinisme.	25. Hidropedals o patí.	48. Salt de pont.
3. Barranquisme.	26. Hidrospeed.	49. Senderisme.
4. Bungee.	27. Hidrotrineu.	50. Ski Bus.
5. Bicicleta de muntanya.	28. Caiac o piragüisme.	51. Snorkel.
6. Bodyboard.	29. Kite surf. Vore: Fly Surf.	52. Snowboard.
7. Busseig.	30. Muntanyisme.	53. Submarinisme.
8. Busbob.	31. Motos de neu.	54. Supervivència.
9. Piragüisme.	32. Motos aquàtiques.	55. Surf.
10. Xàrter nàutic.	33. Múixing.	56. Tallers de natura.
11. Cicloturisme.	34. Orientació.	57. Tir amb arc.
12. Donutski.	35. Paintball.	58. Tirollesa.
13. Escafandrisme.	36. Paracaigudisme.	59. Tot Terreny amb motor.
14. Escalada.	37. Parapent.	60. Trekking.
15. Espeleologia.	38. Parascending.	61. Vela.
16. Esquí nàutic.	39. Pont tibetà.	62. Via ferrada.
17. Esquí alpí.	40. Quad.	63. Visites a coves.
18. Esquí de fons.	41. Ràfting.	64. Vol lliure.
19. Esquí de travessia.	42. Ràpel.	65. Vol en ultralleuger.
20. Kite Surf.	43. Raquetes de neu.	66. Wake board.
21. Globus aerostàtic.	44. Rem.	67. Windsurf.
22. Heliesquí.	45. Rutes a cavall o rutes eqüestres.	
23. Heliexcursió.	46. Rutes amb vaixell.	

Tanmateix, este llistat és orientatiu, és a dir les activitats que siguen similars a alguna o diverses de les del llistat, també es consideraran com a turisme actiu.

MANUAL DE CONTRACTACIÓ D'ACTIVITATS EXTRAESCOLARS EN EL MEDI NATURAL

3. Què regula el Decret 22/2012?

El Decret 22/2012 regula tant els serveis com les empreses de turisme actiu (art. 1.1). En definitiva, qualsevol persona física o jurídica que pretenga oferir públicament de forma professional, habitual i mitjançant preu, l'organització, la prestació o realització de les activitats de turisme actiu, tal com han sigut definides a l'apartat anterior, ha de complir tots els requisits i exigències del Decret 22/2012.

El Decret 22/2012 regula una sèrie d'aspectes de gran importància per a garantir una seguretat física i legal que siga suficient per tal de protegir els consumidors i usuaris, així com al medi ambient, i així:

- Estableix un règim de comunicació i inscripció en un registre públic i oficial de totes les empreses de turisme actiu.
- Imposa l'obligació de contractar una assegurança de responsabilitat civil que cobrisca totes les activitats de l'empresa.
- Exigeix que tots els equips i materials que s'empren en els serveis de turisme actiu estiguen homologats.
- Exigeix que les empreses de turisme actiu disposen d'un pla d'emergència i autoprotecció o, si escau, pla o protocol de seguretat adequat a les activitats que realitza.
- Exigeix que els monitors de les activitats de turisme actiu disposen de la qualificació necessària per a les activitats que estan dirigint.
- Imposa que hi haja un/a responsable d'empresa que supervise la preparació i execució de les activitats ofertes.
- Especifica les condicions i mesures de seguretat que han de complir les empreses de turisme actiu.
- Especifica l'obligació de respectar la normativa mediambiental i no malmetre els recursos naturals.
- Estableix una sèrie de drets, garanties i obligacions dels usuaris o clients.
- Estableix la publicitat dels preus i les condicions de reserva i contractació d'activitats i viatges de turisme actiu.
- Imposa un règim sancionador en cas d'incompliment de qualsevol obligació establerta.

MANUAL DE CONTRACTACIÓ D'ACTIVITATS EXTRAESCOLARS EN EL MEDI NATURAL

4. Per què es regulen els serveis de turisme actiu?

Les activitats recreatives o turístiques que es realitzen en el medi natural comporten una sèrie de perills derivats de:

- Un entorn “natural”, és a dir, no adaptat ni domesticat, amb perills intrínsecs de caiguda d'altura, entropessades i caigudes al mateix nivell, superfícies inestables, relliscoses o irregulars, masses d'aigua que poden submergir-nos o arrossegat-nos contra pedres, etc.
- Un entorn, terreny i/o superfície que són canviants i dinàmics per factors meteorològics o altres condicions (per exemple, soltes d'aigua en embassaments i el diferent cabal de rius, embassaments o barrancs).
- Les pròpies característiques de les activitats, ja siga per l'esforç físic que requereixen i/o pels equips, instal·lacions o tècniques especials que s'han d'utilitzar durant l'activitat. La utilització d'equips/instal·lacions no específics, el mal ús dels equips/instal·lacions o la mala execució de determinades tècniques o maniobres, pot provocar accidents i danys. Estos i altres factors fan que les empreses que ofereixen i el personal que dirigeix els serveis de turisme actiu, hagen de reunir una sèrie de requisits perquè la seua realització no derive en accidents i danys personals que són evitables, és a dir per a garantir un nivell de seguretat acceptable. Per això la Generalitat Valenciana dedica recursos econòmics i humans a regular, inspeccionar i, si es dóna el cas, sancionar aquelles empreses de turisme actiu que no complisquen qualsevol dels requisits establerts legalment.

MANUAL DE CONTRACTACIÓ D'ACTIVITATS EXTRAESCOLARS EN EL MEDI NATURAL

5. Com s'identifiquen les empreses de turisme actiu?

Les empreses de turisme actiu registrades oficialment per Turisme Comunitat Valenciana disposen d'un codi alfanumèric del tipus TA-00-AA, on:

- TA - Turisme Actiu
- 00 - Nombre correlatiu
- AA - Codi de la província: Castelló (CS), València (V) o Alacant (A).

Este codi alfanumèric ha d'aparèixer en la publicitat i pàgina web de les empreses de turisme actiu. Així mateix, en virtut del Decret 2/2017, de 24 de gener, del President de la Generalitat, pel qual s'estableixen els distintius corresponents a les empreses i als establiments turístics de la Comunitat Valenciana, a l'entrada principal dels locals de les empreses de turisme actiu ha d'aparèixer una placa normalitzada amb els colors i estructura següents:

MANUAL DE CONTRACTACIÓ D'ACTIVITATS EXTRAESCOLARS EN EL MEDI NATURAL

6. Pot una entitat sense ànim de lucre oferir activitats o serveis de turisme actiu?

En tractar-se d'un sector econòmic regulat, les entitats sense ànim de lucre com associacions de qualsevol tipus, clubs esportius, federacions esportives o similars, només poden oferir, mitjançant preu, activitats, excursions o viatges de turisme actiu als seus socis.

Si una entitat sense ànim de lucre ofereix activitats, viatges o excursions de turisme actiu, per exemple, a un centre educatiu, només pot fer-ho legalment de dues formes:

- Estant registrada com a empresa de turisme actiu, amb el codi alfanumèric corresponent de Turisme Comunitat Valenciana.
- Estant registrada com a agència de viatges, amb el codi alfanumèric corresponent de Turisme Comunitat Valenciana (Decret 101/2018, de 27 de juliol, del Consell, pel qual s'aprova el Reglament d'agències de viatges de la Comunitat Valenciana) i subcontracta totes les activitats de turisme actiu del programa a una empresa de turisme actiu registrada per Turisme Comunitat Valenciana.

El llistat d'empreses de turisme actiu i agències de viatges registrades oficialment es pot consultar a:

http://www.turisme.gva.es/opencms/opencms/turisme/es/contents/tramitacion/listado_empresas/listado_empresa.html

7. Pot un alberg, càmping, hotel, casa rural o un altre operador turístic registrat oficialment, oferir activitats o serveis de turisme actiu?

Els diferents tipus de registres de turisme s'encarreguen de recopilar als operadors turístics que compleixen la respectiva normativa específica. Estar inscrit, per exemple, com a alberg no vol dir que la persona física o jurídica titular del mateix puga oferir qualsevol servei turístic, sinó només el d'allotjament.

Per tant, els serveis de turisme actiu només els poden planificar, organitzar i executar empreses de turisme actiu registrades oficialment com a tals. Si un alberg, càmping, hotel, casa rural o un altre operador turístic registrat oficialment, pretén oferir activitats o serveis de turisme actiu, ha d'estar registrat oficialment també com a empresa de turisme actiu, amb el codi alfanumèric corresponent de Turisme Comunitat Valenciana, i la placa d'identificació específica de turisme actiu a l'entrada principal del seu local.

MANUAL DE CONTRACTACIÓ D'ACTIVITATS EXTRAESCOLARS EN EL MEDI NATURAL

8. Educació i aventura.

Les activitats recreatives, esportives o educatives en el medi natural aporten indubtables beneficis per al desenvolupament físic, emocional i intel·lectual dels menors en qualsevol nivell formatiu. L'organització d'activitats, excursions o viatges que incloguen la immersió en el món natural amb diferents mitjans, equips, recursos i tècniques, a més d'un procés d'aprenentatge, és tota una experiència emocional que enriqueix els menors i els adults.

Les activitats o excursions que estiguen dirigides i guiades exclusivament per professorat del centre educatiu, especialment si es tracta d'activitats curriculars, estan excloses de l'aplicació del Decret 22/2012, de manera que no és obligatori contractar empreses de turisme actiu per a tal objectiu. No obstant això, en el moment en què es contracte, mitjançant preu, a qualsevol empresa o persona física aliena al centre educatiu per al desenvolupament d'estes activitats, tal persona física o jurídica ha de complir tots els requisits del Decret 22/2012 i estar registrada oficialment com a empresa de turisme actiu a Turisme Comunitat Valenciana.

En les activitats extraescolars és d'aplicació el Decret 86/2015, de 5 de juny, del Consell, pel qual es desenvolupa reglamentàriament la Llei 18/2010, de 30 de desembre, de la Generalitat, de Joventut de la Comunitat Valenciana. El Decret 86/2015 inclou tipus d'activitats juvenils que se solen dur a terme en el medi natural, com "activitats amb pernoctació a l'aire lliure", "acampada a l'aire lliure" i, fins i tot, "activitats amb pernoctació itinerant". Totes estes acampades solen exigir el desplaçament pel medi natural (muntanya, rius, embassaments o costa), ja siga a peu (senderisme/trekking), amb bicicleta (BTT), a cavall (rutes eqüestres), o en piragua (piragüisme), totes elles activitats incloses en l'Annex I del Decret 22/2012 de turisme actiu.

Eixe Decret 86/2015, excepte en les activitats organitzades per l'Institut Valencià de la Joventut-Generalitat Jove (INJUVE), es limita a establir la responsabilitat de la persona o entitat promotora d'activitats de lleure infantil i juvenil, que té el deure d'obtenir els permisos i realitzar les gestions necessàries per dur-les a terme d'acord amb la normativa vigent (art. 25.1, Decret 86/2015). Així mateix, s'estableix que l'equip d'animació ha de tindre una titulació expedida per la Generalitat Valenciana o bé alguna de les recollides en l'Annex II de dit Decret 86/2015 (art. 26).

Per tant, ja que el Decret 86/2015 es remet a l'obligació genèrica de complir la "normativa vigent" que siga aplicable, i que el Decret 86/2015 no aborda les condicions en què s'han d'organitzar i executar les activitats que es recullen en l'Annex I del Decret 22/2012 de turisme actiu, el Decret 22/2012 preval sobre el Decret 86/2015 (la norma especial prima sobre la norma general) i aquelles persones físiques o jurídiques (amb ànim de lucre o sense) que oferisquen, mitjançant preu, activitats pròpies del turisme actiu dins de programes de lleure infantil o juvenil, han d'estar registrades oficialment com a empreses de turisme actiu a turisme Comunitat Valenciana. De fet, per a les activitats de lleure infantil o juvenil organitzades per l'Institut Valencià de la Joventut-Generalitat Jove (INJUVE) s'estableix expressament que (art. 27.5, Decret 86/2015):

MANUAL DE CONTRACTACIÓ D'ACTIVITATS EXTRAESCOLARS EN EL MEDI NATURAL

“En els casos en què el programa de l'activitat de lleure incloga esports extrems com esquí, escalada, barranquisme, espeleologia o altres que comporten una real o aparent perillositat per les condicions difícils o extremes en què es practiquen, les persones promotores s'obliguen a què, juntament amb l'equip d'animació, es dispose de personal capacitat per a dirigir estes activitats de risc. L'acreditació de la capacitat d'este personal es regirà per la normativa específica aplicable a tal efecte. ”

No s'ha d'oblidar que l'art. 5.1 de la Llei 12/2008, de 3 de juliol de 2008, de la Generalitat, de Protecció Integral de la Infància i l'Adolescència de la Comunitat Valenciana, estableix que la interpretació de les normes que “regulen qualssevol activitats que es dirigisquen a l'atenció de la infància i adolescència, ha d'estar presidida per l'interès superior del menor”, i és difícilment justificable per l'interès superior del menor que les exigències a les entitats organitzadores de les activitats de risc en el medi natural siguen més altes quan els usuaris són adults que quan són menors d'edat.

9. Avantatges de contractar empreses de turisme actiu legal.

- La planificació i execució de l'activitat depèn de professionals que habitualment organitzen estes activitats i, per tant, hi coneixen el terreny, el clima i la meteorologia de la zona.
- Les empreses de turisme actiu estan obligades a utilitzar equips i materials adequats per a l'ús i funcions que els són exigibles.
- Les empreses de turisme actiu que estan especialitzades en públic infantil i juvenil, poden adaptar qualsevol de les seues activitats a l'edat i capacitats dels menors, la qual cosa afavoreix el seu gaudi.
- La responsabilitat de qualsevol decisió durant les activitats de turisme actiu és directa i exclusivament de l'empresa de turisme actiu, exonerant de tals responsabilitats el professorat, el centre educatiu i la seua direcció o l'Administració Pública.
- L'assumpció de qualsevol responsabilitat civil està garantida per una pòlissa d'assegurança que cobreix, com a mínim, fins a 600.000 euros.

MANUAL DE CONTRACTACIÓ D'ACTIVITATS EXTRAESCOLARS EN EL MEDI NATURAL

10. Què pot passar si no contractem una empresa de turisme actiu legal?

- No contractar professionals de les activitats de turisme actiu i de natura pot suposar que fallen diversos aspectes: mala planificació, deficient qualificació del personal, equip i material inadequats o insuficients, mala previsió meteorològica, manca d'adaptació de les activitats als menors, errades en la presa de decisions, absència de plans d'emergència, etc. Estos defectes poden suposar una mala experiència per als menors, per al professorat i per al centre educatiu, fins al punt de resultar estafats.
- Els errors esmentats, fins i tot, poden provocar accidents i lesions de tot tipus als menors o al professorat. Si el proveïdor no és solvent i no té pòlissa de responsabilitat civil que cobreixca les activitats de turisme actiu, el professorat i el centre educatiu respondrien subsidiàriament de la indemnització que no poguera afrontar el proveïdor con demnat judicialment. En estos casos, a més a més, el professorat acompanyant pot ser condemnat judicialment per una culpa in vigilando, i el professorat i/o equip directiu del centre educatiu que haja triat al proveïdor, per una culpa in eligendo. Esta responsabilitat pot comportar sancions de l'Administració Pública educativa.

MANUAL DE CONTRACTACIÓ D'ACTIVITATS EXTRAESCOLARS EN EL MEDI NATURAL

11. Què cal demanar a una entitat o persona que m'ofereix un servei de turisme actiu?

Obligatori:

- Certificat d'inscripció en el Registre de Turisme de la Comunitat Valenciana.
- Fitxes tècniques de les activitats on s'hi especifique:
 - o Destinació i durada aproximada, itinerari o trajecte a recórrer o, si no, descripció de l'activitat.
 - o Mesures generals que s'han d'adoptar per a preservar el medi ambient, informant expressament sobre les mesures particulars que resulten d'aplicació segons el paratge o entorn en què es desenvolupen.
 - o Tipus de vestuari recomanable, equip i material que s'han d'utilitzar en cas que no ho proporcione l'empresa.
 - o Condicions físiques i coneixements que es requereixen per a la pràctica de les activitats, edats mínimes, així com dificultat i grau de perillositat que esta pràctica implica, i comportament a adoptar en cas d'accident.
 - o Existència d'una assegurança de responsabilitat civil.
 - o Preus dels serveis oferts amb el seu corresponent desglossament, que en tot cas han d'incloure els impostos aplicables i la fixació de la bestreta que, si escau, es pacte.
 - o Conseqüències econòmiques en els supòsits d'anul·lació de les activitats per part de l'empresa i/o desistiment de les mateixes per part del client o de la clienta.
 - o Quantia del dipòsit que es constitueixca per tal de respondre per la pèrdua o deteriorament d'equips i materials.
 - o Existència de fulls de reclamacions a disposició dels clients i les clientes.
 - o Qualsevol altre extrem que pels mitjans, materials, tècniques singulars utilitzades, àmbit, espai físic o naturalesa de l'activitat, hagen de conèixer els/les usuaris/es per a poder desenvolupar l'activitat.
 - o Si és el cas, nombre màxim d'usuaris i usuàries per monitor/a.

MANUAL DE CONTRACTACIÓ D'ACTIVITATS EXTRAESCOLARS EN EL MEDI NATURAL

- o Pla d'emergència o pla de seguretat de l'empresa que incloga les activitats de turisme actiu que s'organitzaran.
- o Declaració signada de la persona física que assumeix les funcions de responsable de l'empresa per a supervisar la preparació i execució de les activitats ofertes.
- o Pòlissa de l'assegurança de responsabilitat civil que ha d'incloure totes les activitats de turisme actiu que es vagen a realitzar. Esta pòlissa ha de garantir, com a mínim, 600.000 euros per sinistre o any.
- o Rebut del pagament de l'any en curs de la pòlissa de responsabilitat civil.
- o Formalització per escrit del contracte on figuren les activitats contractades.
- o Certificat en vigor del Ministeri de Justícia que permeta acreditar la manca d'antecedents per delictes de naturalesa sexual per a poder accedir o exercir professions, oficis o activitats que impliquen contacte habitual amb menors, de tots i cadascun dels treballadors que vagen a interactuar amb els menors.
- o Reconeixement d'alta del treballador en la Seguretat Social, de tots els monitors que vagen a acompanyar l'activitat.
- o La factura on s'especifiquen tots els serveis que s'han contractat.

Recomanable:

- Assegurança d'accidents específic per a activitats de turisme actiu.
- Certificats de qualitat i seguretat d'empreses de turisme actiu (Q de Qualitat, ANETA – Associació Nacional d'Empreses de Turisme Actiu).

12. A qui puc dirigir-me si tinc dubtes?

A l'Associació d'Empreses de Turisme Actiu de la Comunitat Valenciana - CV ACTIVA, amb correu electrònic info@cvactiva.es i web www.cvactiva.es.

GUIA DE CONTRACTACIÓ D'ACTIVITATS EXTRAESCOLARS EN EL MEDI NATURAL

> 1

SI VAS A ORGANITZAR ALGUNA D'AQUESTES ACTIVITATS

- Rutes de Senderisme
- Rutes en bicicleta
- Multiaventura i parcs d'arribada
- Escalada
- Tir amb arc
- Kayak o piragisme
- Orientació o geocaching
- Observació de fauna (birding), flora, etc.
- Altres activitats en el medi natural

> 2

ABANS DE CONTRACTAR

OBLIGATORI

- Certificat d'inscripció en el Registre de Turisme de la Comunitat Valenciana.
- Fitxes tècniques de les activitats.
- Pla d'emergència o pla de seguretat de l'empresa.
- Declaració del responsable tècnic de l'empresa (nom i data del manual).
- Pólissa de l'asseguradora de responsabilitat civil.
- Pólissa de l'asseguradora d'accidents.
- Rebut del pagament de l'any en curs de la pólissa de responsabilitat civil.

RECOMANABLE

- Certificat de qualitat i seguretat de turisme actiu.

> 3

DURANT L'ACTIVITAT

DECISIÓ DE CONTRACTAR

- Formalització del contracte.
- Certificat negatiu d'antecedents delictius de naturalesa sexual.
- Justificant d'alta de tots els monitors treballadors, en la Seguretat Social.

> 4

DESPRÉS DE L'ACTIVITAT

Factura